

Waarom zou (je) *Beatrijs* nog lezen?

Beatrijs is een van de klassieke Middelnederlandse werken en maakte jaren deel uit van het literatuurprogramma in vele secundaire scholen. Maar geen enkel leerplan verplicht het bestuderen van dit stuk en dus laat men het steeds vaker links liggen. De vrome kosteres heeft het dan ook moeilijk om op te boksen tegen haar meer heldhaftige (*Karel ende Elegast*) en sluwe (*Reinaert de Vos*) tijdgenoten.

En toch zou het jammer zijn om *Beatrijs* niet meer te lezen. Aan de hand van vier fragmenten uit het middeleeuwse origineel, proberen we de waarde van dit werk aan te tonen. Hierbij leggen we de link met de hedendaagse beeldcultuur en vergelijken we de lotgevallen van de kloosterzuster met enkele hedendaagse vergelijkbare verhalen en gebeurtenissen.

Eerst plaatsen we het Middelnederlandse werk in zijn tijd. We situeren het werk binnen de feodale theocentrische middeleeuwse maatschappij en vragen ons af wie het doelpubliek was van het gedicht. Ook de dichter en de taal krijgen in deze fase meer aandacht.

Daarna staat het mysterie van het geloof centraal. Beatrijs liet zich op jonge leeftijd opsluiten in een klooster, hoewel ze daarvoor al een warme liefde koesterde voor “ene jongelinc”. In een klasgesprek hebben we het over ‘de roeping’ die sommige gelovigen ervaren. De recente ophef rond de 15-jarige Vlaming Giel die een boeddhistisch monnik wil worden, dient als vertrekpunt.

In een tweede fragment bespreken we hoe Beatrijs, overmand door de wereldse minne, het klooster ontvlucht en met haar vriend zeven gelukkige jaren doorbrengt. Hierbij gaan we dieper in op het concept ‘minne’ en verplaatsen we ons in haar situatie. Vervolgens vergelijken we dit deel uit het verhaal met het verhaal van Jeanne Deckers ofte Soeur Sourire. Aan de hand van enkele filmfragmenten leggen we de gelijkenissen en verschillen met Beatrijs bloot. Opnieuw volgt er een reflectie/gesprek over het leven als slotzuster/-broeder en het gegeven ‘celibaat’.

Het derde fragment focust op de verschillende rollen die Beatrijs in het verhaal vervult. Ze is zowel kosteres, minnares, prostitué als moeder. Een ongewone combinatie, al volgen enkele popsterren haar voorbeeld. Aan de hand van een wetenschappelijke tekst bestuderen we de dubbelzinnige relatie van onder andere zangeressen Lady Gaga en Madonna met geloof en seksualiteit. Beide dames spelen in hun shows en clips met religieuze symbolen en verkleden zich maar al te graag als sexy priesteres.

Het laatste fragment focust op het einde van het werk, waarin de abt Beatrijs vertelt dat hij het mirakel als ‘exempel’ zal doorvertellen. In dit fragment komen we tot de kern van de Mariaverering. We bespreken de rol van Maria als voorspreekster van God en kijken terug naar ons eigen ‘katholieke’ verleden. Aan de hand van twee filmpjes bespreken we hoe godsvruchtig de Vlaming enkele decennia geleden was en hoe de secularisering daar een einde aan maakte.